
KISBÉR, AZ ANGOLKERT HELYREÁLLÍTÁSA I. ÜTEM

az SKHU/1902 kódszámú Interreg V-A Szlovákia-Magyarország Együttműködési Program
GREEN-BLUE-SLOW „The development of green and blue infrastructure” c. pályázat keretében

VÁZLATTERV

Megrendelő:

KISBÉR VÁROS ÖNKORMÁNYZATA

MŰSZAKI LEÍRÁS, KÖLTSÉGVETÉS, FOTÓDOKUMENTÁCIÓ

T38-19P

Felelős generál tervező:

S-TÉR Kft.
Sándor Tamás okl. tájépítésmérnök
K-01-5247

Tervet készítette:

Alföldy Gábor okl. tájépítész, kerttörténész

Közreműködött:

Ecsedy Anna okl. tájépítész, művészettörténész
Bálint Krisztina okl. tájépítész
Pap Miklós László okl. tájépítész

MÁGUS KIADÓ ÉS KERTMŰVÉSZETI KFT.

1025 Budapest, Krecsányi u. 5. Telefon/fax: 200-00-14, 0620/317-5573 alfoldyg@gmail.com

2020. január

MŰSZAKI LEÍRÁS

KISBÉR, AZ ANGOLKERT HELYREÁLLÍTÁSA

az SKHU/1902 kódszámú Interreg V-A Szlovákia-Magyarország Együttműködési Program
GREEN-BLUE-SLOW „The development of green and blue infrastructure” c. pályázat keretében

A MŰLT ÉS A JELEN

Kisbér egyedülálló öröksége az egykori Batthyány-kastély parkja, amely a településközpontban található. A 19. század elején igényesen kialakított Angolkert a 19. század közepétől itt létrehozott állami ménesbirtok keretében is megtalálta méltó szerepét, ekkor is gondozták, s a lófuttató pályák, emlékművek, istállók, lovászlakok és lovardák látványos, hangulatos környezeteként egészen a második világháborúig hozzájárult a nemzetközi hírű ménesbirtok reprezentációjához. Ezeket az új létesítményeket úgy helyezték el a parkban, hogy annak lényege: egységes arculata, kompozíciója, növénykülönlegességei és egyedülálló építményei nem szenvedtek kárt.

1945 után ugyan még évtizedekig működött itt a lótenyészet, de a kastélyban kórház kapott helyet, környezetét betonfallal körülfalták, barakkokkal építették be, az Angolkertet pedig felszabdalták: több utcát is kihalásítottak belőle, és lakótelepet is építettek bele.

A park idős faállománya a sok pusztulás ellenére szerencsére részben napjainkig megmaradt, de állapota több okból is leromlott. Egyrészt az ápolás sok évtizedes elmaradása miatt e fákon sok a száraz, veszélyes ág, a parazita és a bekorhadó odú, másrészt körülötte őket a spontán fejlődött növényzet.

A Kisbéri-ér két oldalán létrehozott park egykor gondosan megkomponált térszerkezete mára teljesen eltűnt, az egykor fontos látvány-kapcsolatoknak ma már nyoma sincs. Teljesen hiányzik a cserjeállomány, a fákon kívül ma semmi sem található meg, vagyis virágokat, illatos cserjéket, vízparti növényzetet hiába keresünk. Örökzöldek sincsenek már, s a park összképét egykor meghatározó gyepfoltok is nagyrészt eltűntek.

A lakosság rekreációját szolgáló kezdeményezések (fitnesz-eszközök, játszótér) és néhány sétány mellett ma semmi sem készíti a látogatókat arra, hogy több időt töltsenek itt: a legtöbben ezért csak áthaladásra használják, ha útjukat éppen a parkon keresztül rövidíthetik le. A patakon átvezető hidak állapota javításra szorul. A játszótéren kívül csak elvétve találhatók padok, és a meglévő, főként átjárásra szolgáló sétányok is felújítandó

állapotúak. Hiányoznak a sétálásra csábító sétaútvonalak és a pihenők. A lehetőségekhez képest ezért a park ma kihasználatlan, pusztuló érték.

A város vezetése fontos lépéseket tett és kíván tenni a szétdarabolt park egyes telkeinek visszavásárlására, egyesítésére, de ez több éves, nagy feladat. A városközpont több projekt keretében újult-újul meg. Ennek a folyamatnak fontos, ma még nagyon hiányzó eleme az Angolkert méltó felújítása, amelynek a jelen tulajdoni viszonyok keretében legfontosabb elemeit a jelen pályázati terv tartalmazza.

A TERV KONCEPCIÓJA

A cél a városközpont felújításával, rendezésével összhangban egy ahhoz méltó színvonalú zöldterület létrehozása, amely által az Angolkert történeti jelentősége és szépsége újraéledhet, ugyanakkor a lakosság mellett a városba látogatók is jóval intenzívebben, sokoldalúbban használhassák. A felújítás a helyi lakosság és a városba látogatók rekreációját, valamint a nagy múltú park különleges természeti és műemléki értékeinek élményszerű megismerését szolgálja.

A projekt a nagy múltú park jelenleg önkormányzati tulajdonban levő részén valósul meg, ezért a 1034/4, 1067/1 és 1067/2 helyrajzi számú telkekre terjed ki („Angolkert” a Helytörténeti múzeum keleti kerítéséig és a Kisbéri-ér parti sétány és környezete a Desseő Gyula utcáig). Az egyik legfontosabb szempont a műemléki védettségű parkban a történeti hűségre törekvés: régi térképek, ábrázolások segítségével egykor volt, ma hiányzó sétautak épülhetnek újjá, ugyanakkor a ma használatos (részben újabb korú) útvonalak megtartásával, felújításával is számolunk, és helyreállíthatók a park egykori belső térkapcsolatai is.

Bár a felhasználható 300.000 eurós keret igen visszafogott műszaki tartalom megvalósítását teszi csak lehetővé (közvilágítás felújítását csak részlegesen, a közművek felújítását egyáltalán nem tartalmazza, és nem jut pénz minden tervezett sétányra), mégis látványos változást hoz a jelenlegi állapothoz képest. 2.800 m² szórt burkolatú sétány újulhat meg, illetve épülhet újjá egykori nyomvonalán. A kényelmes, hangulatos sétányok alkalmasak futásra, nordic gyaloglásra, babakocsis sétára. A meglévő sétányok felújításán túl az egykor-volt szakaszok újjáépítésével változatosan bejárhatóvá válik a területet. Új pihenők kialakítása, padok és néhány kandeláber telepítése járul hozzá a kényelmes, hosszabb időzéshez. A biztonságos parkhasználathoz hozzájárul a meglévő hidak javítása, helyreállítása is. A rekreációt futópálya is szolgálja.

Ökológiailag is jelentősen gazdagodik a terület a növényállomány gyarapításával: új fák ültetésével, a jelenleg hiányzó cserjeszint pótlásával, mesterséges odúk kihelyezésével a biológiai sokféleség jelentősen növekszik (például a madárvilág jóval sokszínűbbé válik, megjelennek a mókusok stb.). Az élményt növeli majd a sokféle, változatos illatú és virágszínű cserje is. Az eredeti kialakításhoz hasonló mozaikos, tisztásokkal tarkított, változatosabb térszerkezet jön létre; látványos lesz például a ma alig látható faóriások kiszabadítása. A terület szélén tervezett fa- és cserjetelepítés vizuálisan zártabbá, intimebbé teszi a parkot, amely befelé tárul fel. A helyreállított átlátásokkal a közbiztonság is javul.

A tágabb összefüggésben is átgondolt terv alkalmas arra is, hogy hosszabb távon a nagy értékű park (védett történelmi kert) további, ma még hiányzó részekkel egyesülve kiteljesedhessen. A helyreállított útszomszédos – részben állami, részben ma még magántulajdonú – telkeken a régi állapotnak megfelelően, logikusan folytatható, folytatandó további projektek keretében. Mindenekelőtt a kastélyhoz tartozó központi parkterület helyreállítása lesz majd szükséges, de egyes további telkek, így az európai jelentőségű és egyébként szintén önkormányzati tulajdonú, „Pokol” elnevezésű műbarlang (grotta) helyreállítása és a parkkal való egyesítése, valamint a műemlékileg szintén védett, de ma még méltatlan hasznosítású és környezetű egykori mezőgazdasági épület és a használaton kívüli vízmű telkének megvásárlásával a jelenleg zavaró elemek eltüntethetővé válnak, s a közeli iskola felé való közvetlen összeköttetés is megvalósítható. Így a kastély, a város és a park kapcsolata ismét szorosabbá válhat, és a Kisbér nagy múltú parkja ismét jelentős turisztikai látványossággá válhat. A mostani projekt ennek szükséges, fontos és látványos első lépését jelenti.

TÉTELES KÖLTSÉGVETÉS

(Előzetes tervezői költségbeclés)

Munkanem, projektelem	Mennyiség	Egységár nettó Ft	Becsült nettó költség Ft	Becsült nettó költség EUR
Bontás és földmunka, tereprendezés, tuskómentesítés	5.000 m ²	3.000	15 M	45.455

Szórt burkolatú sétányok építése (kb. 1,8 km)	2.800 m ²	8.000	22,4 M	67.879
Gumiburkolatos futópálya szegély nélkül	400 m x 1 m	36.000	14,4 M	43.636
Faültetés	60 db	40.000	2,4 M	7.273
Cserjetelepítés, mulcsterítéssel	2.140 m ²	5.000	10,7 M	32.424
Évelő-telepítés	1000 m ²	3.500	3,5 M	10.606
Faápolás, nagyméretű fák	20 db	150.000	3 M	9.091
Faápolás, kisméretű fák (fagyöngy leszedése)	30 db	50.000	1,5 M	4.545
Gyepesítés, előkészítéssel	6.000 m ²	600	3,6 M	10.909
Rendezvényekhez áramvételi lehetőség, minimális közvilágítás kiépítése kandeláberekkel, eszközbeszerzés	12 kandeláber, 2 km vezeték +süllyesztett kapcsolószekrény 3 db ápolási eszköz	tétel	7,7 M	23.333
Hidak felújítása (1 fa+1 kőhíd)	2 db	tétel	7,4 M	22.424
Padok elhelyezése	24 db	150.000	3,6 M	10.910
Madár- és emlős (denevér, mókus, pele) odúk kihelyezése	25 db	20.000	0,5 M	1.515
Tervezés, tanulmányok, beszerzés, rendezvények			3,3 M	10.000
Összesen:			99.000.000 Ft	300.000 EUR

FOTÓDOKUMENTÁCIÓ – A MAI ÁLLAPOT KÉPEI

A Kisbéri-ér partja a parkban

A Kisbéri-éren átívelő kőhíd a parkban

Benőtt sétány a parkban, elavult betonpaddal

Az egykor gondosan megépített és karbantartott sétányok az utóbbi évtizedekben már csak az áthaladó gyalogosok által kitaposott ösvényként jelennek meg. Az e lőtérben összetöredezett betonburkolatú járda

A patakparton tovább vezető, szintén felújításra váró sétány

Korhadt törzsű, veszélyes állapotú fa – kivágandó, pótlásáról gondoskodni kell

A park legnagyobb, 160 cm törzsátmérőjű platánfája a patak partján áll

Budapest, 2020. május